

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง เรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.1 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.3 การจัดการเรียนรู้
 - 1.4 คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 - 1.5 คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย 4 รหัสวิชา ท32101 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง
 - 2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง
 - 2.2 ลักษณะของการบูรณาการเพลงลูกทุ่ง
 - 2.3 เทคนิคการใช้เพลงประกอบการสอน
 - 2.4 การจัดหลักสูตรบูรณาการเพลงลูกทุ่ง
 - 2.5 การสร้างหลักสูตรบูรณาการเพลงลูกทุ่ง
 - 2.6 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง
 - 2.7 ข้อดีข้อเสียของวิธีการสอนแบบบูรณาการ
3. การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
 - 3.1 ความหมายของการสอนโดยใช้คู่มือครู
 - 3.2 ลักษณะวิธีการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
 - 3.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
 - 3.4 ข้อดีและข้อเสียของการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.3 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.4 ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.5 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 4.6 ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี
- 5. ความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทย
 - 5.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 5.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
 - 5.3 ประเภทของความพึงพอใจ
 - 5.4 การวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 132-133) ได้ระบุความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการวิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาสและบุคคลการแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิดคุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 138-163) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ดังนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. การจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 25-26) ได้ระบุการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญสู่การปฏิบัติหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ อันก่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์ จุดหมายของหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในส่วนบทบาทของผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้บอกความรู้แก่ผู้เรียนเป็นผู้สนับสนุน เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน โดยดำเนินการดังนี้

1. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียนรู้แบบทดลอง แบบโครงงาน แบบศูนย์การเรียนรู้ แบบสืบสวนสอบสวน แบบอภิปราย แบบสำรวจแบบร่วมมือ เป็นต้น

2. คิดค้นเทคนิคกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ และนำมาใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่างๆ เช่น ความรู้ความสามารถ ด้านเนื้อหา ความสนใจและวัยของผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

3. จัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้หรือปรับใช้ โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตาม กระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนี้

- 3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริง ให้รู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ รู้จักวิธีการวางแผน คิดวิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง และฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตาม ลักษณะของโครงงาน เป็นเรื่องของการศึกษา ค้นคว้าทดลอง ตรวจสอบ สมมติฐาน โดยอาศัย การศึกษา วิเคราะห์ ใช้ทักษะกระบวนการ

- 3.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีการหรือ พฤติกรรมที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ผลงาน ความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ลักษณะของการสอนแบบนี้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ ที่สำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง จนสามารถนำความรู้ ความเข้าใจจากการปฏิบัติงานไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด มีวิธีการหลากหลาย วิธีการหนึ่งคือ การใช้คำถาม การตั้งคำถาม โดยใช้หมวดความคิด 6 ใบ เป็นการใช้คำถามอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมที่พัฒนาทักษะความคิดในการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องใช้ คำพูดและวิธีการต่างๆ กระตุ้นให้นักเรียนคิดลงมือปฏิบัติ ประเมิน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนางานของตน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เช่น กิจกรรมการอภิปราย การวิเคราะห์ การวิจารณ์ การค้นคว้า การทำโครงการ ฯลฯ นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องสอดแทรกคุณธรรม ในกระบวนการคิดควบคู่ไปด้วย เช่น ความรับผิดชอบ ความอดทน ความเพียรพยายาม นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้ความคิดอย่างมีวิจยารณญาณในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ การวางแผนดำเนินชีวิตในอนาคต เพื่อให้ผู้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร โดยการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ด้วยการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ในโรงเรียน และในชุมชน เช่น การเล่าเรื่อง การอภิปราย การวิจารณ์ การโต้วาที การคัดลายมือ การเขียนเรียงความ การทำโครงการ การประกวดการอ่าน การศึกษาค้นคว้า การแข่งขันตอบคำถาม การอ่านทำนองเสนาะ

3.5 การพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษา จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของภาษาและวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย เกิดความตระหนักว่าภาษามีความสำคัญและมีพลัง กิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษา จำเป็นต้องจัดควบคู่และสัมพันธ์กับกิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทุกกิจกรรม

3.6 การพัฒนาการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นการเรียนรู้เรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยในยุคสมัยต่างๆ และเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิด ความซาบซึ้งในสุนทริยภาพของภาษาไทยเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต โดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน การจัดกิจกรรมจึงควรเน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะภาษาเพื่อเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยการอ่านพิจารณา วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่าวรรณกรรมและวรรณคดีอย่างมีเหตุผล มีการนำเสนอความเข้าใจ ความซาบซึ้ง ข้อคิดและประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การรายงาน การจัดแสดง การสร้างสรรค์วรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ฯลฯ ทั้งนี้จะเกิดผลทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นแนวทางในการผลิตผลงาน เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

3.7 การพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีชีวิต และ ศิลปะการใช้ภาษาของคนในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมจำเป็นต้องให้ผู้เรียนใช้ทักษะภาษา เพื่อการเรียนรู้ เช่น การสัมภาษณ์ การรายงาน การทำโครงการ การจัดแสดง เป็นต้น โรงเรียนและชุมชนจะต้องร่วมกันจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์และ พัฒนาภูมิปัญญาทางภาษา วิธีการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้สอนสามารถนำมาใช้ได้อย่างกว้างขวาง

โดยใช้เทคนิควิธีการอย่างหลากหลายที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการเรียน และเรียนอย่างมีความสุข ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของผู้เรียนและธรรมชาติของสาระ การเรียนรู้ที่เรียน เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า135) ได้ระบุคุณสมบัติของผู้เรียนเมื่อจบชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้อง และเข้าใจ ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็น ได้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียน กรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และ นำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

2. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความ จากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้โวหาร ต่างๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศใน การอ้างอิงผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียน ของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

3. ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจาร์ณญาณใน การเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาส ต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะ ได้แย้ง โต้แย้ง และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและ ภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5. วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับ การเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิด จากวรรณคดี และวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

5. คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย 4 รหัสวิชา ท32101 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบางปلام้า สูงสุมาลย์วิทยุ พุทธศักราช 2556
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้แกนกลางรายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท 32101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 1.0 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง ดังนี้

ศึกษาการอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยการฝึกอ่านข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เพื่อตีความ แปลความ วิเคราะห์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม ย่อความเรื่องที่อ่าน ศึกษาหลักการเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยฝึกเขียนย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า และบันทึกข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้มีทักษะในการใช้ภาษาที่ถูกต้อง สละสลวย และมีมารยาทในการเขียน ศึกษาหลักการฟัง การดู และการพูด โดยฝึกการฟัง การดู และการพูดในโอกาสต่างๆ เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ในการวิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา การมีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด ศึกษาการใช้คำ กลุ่มคำ และการสร้างประโยค โดยค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ใช้คำ กลุ่มคำมาสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรม โดยการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมประเภทต่างๆ และท่องจำบทอาขยาน เพื่อวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคม สังเคราะห์ข้อคิดนำไปประยุกต์ใช้ และอ้างอิงชีวิตจริงได้

รหัสตัวชี้วัด

1. การอ่าน	ท 1.1	1,2,5,6,7,9
2. การเขียน	ท 2.1	1,3,6,7,8
3. การฟังการพูด	ท 3.1	2,4,5,6
4. หลักการใช้ภาษาไทย	ท 4.1	2
5. วรรณคดีและวรรณกรรม	ท 5.1	1,2,3,4,6

สาระการเรียนรู้แกนกลางรายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท 32102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน 1.0 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง ดังนี้

ศึกษาการอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยการฝึกอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่ออ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง เป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง ไพเราะ ตีความ แปลความ วิเคราะห์วิจารณ์ ตอบคำถาม บันทึก เขียนรายงานจากเรื่องที่อ่าน และมีมารยาทในการอ่าน ศึกษาหลักการเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้อง เพื่อผลิตงานเขียนในรูปแบบต่างๆ และมีมารยาทในการเขียน ศึกษาหลักการฟัง การดู และการพูด โดยฝึกการฟัง และการพูดในโอกาสต่างๆ โดยฝึกการฟัง การดู และการพูดในโอกาสต่างๆ เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ในการวิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือ จากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล ใช้ภาษาพูดโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเห็นประโยชน์ และมีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด ศึกษาหลักการแต่งคำประพันธ์ประเภทร่าย หลักการสร้างคำในภาษาไทย โดยฝึกการ

แต่งคำประพันธ์ประเภทร้อย ศึกษาค้นคว้าหลักการสร้างคำจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อแต่งคำประพันธ์ประเภทร้อยได้ถูกต้อง อธิบาย วิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย ศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคม สังเคราะห์ข้อคิดนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานนำไปใช้อ้างอิง

รหัสตัวชี้วัด

1. การอ่าน	ท 1.1	1,2,5,6,7,9
2. การเขียน	ท 2.1	1,3,6,7,8
3. การฟังการพูด	ท 3.1	2,4,5,6
4. หลักการใช้ภาษาไทย	ท 4.1	4,6
5. วรรณคดีและวรรณกรรม	ท 5.1	1,2,3,4,6

ตาราง 1 โครงสร้างรายวิชา ท 32101 ภาษาไทย1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 80 ชั่วโมง
จำนวน 1 หน่วยกิต

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
วัฒนธรรมกับภาษา ของมนุษย์	ท. 4.1 ม. 4-6/1, ม. 4-6/3. ม. 4-6/5	เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งที่สะท้อน เอกลักษณ์ของชาติขณะเดียวกันก็ช่วย สืบทอดวัฒนธรรมไม่ให้สูญหายทั้งโดย การบอกเล่าต่อกันมาและการบันทึก เป็นลายลักษณ์อักษร มีถ้อยภาษาไทย สะท้อนเอกลักษณ์ไทย ดังนี้ มีถ้อยคำ ลดหลั่นกันซึ่งต้องใช้ให้เหมาะสมกับ บุคคลอันแสดงถึงการให้เกียรติและ ยอมรับนับถือกันโดยใช้คำไทยแท้และคำ ที่รับมาจากภาษาต่างประเทศผสมผสาน กันอย่างเหมาะสม ภาษาไทยมีบอก เอกลักษณ์อย่างละเอียด ภาษาไทยมี คำสัมผัสคล้องจองและสำนวน เปรียบเทียบ	10
รวม			10

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 59-60) ได้ระบุสาระการเรียนรู้แกนกลาง วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 32101 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ศึกษากระบวนการในสาระดังต่อไปนี้

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจดี ความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คัดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ประเมินค่าและนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

2. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่างๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิงผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมิงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

3. ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจรณ์ญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5. วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

วิสัยทัศน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัดช่วงชั้น

ท 1.1 ม.4-6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล

ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด

ม.4-6/7 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาพัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียน และพัฒนา ความรู้ทางอาชีพ

ม.4-6/8 มีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.2 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลข่าวสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดช่วงชั้น

ท 2.1 ม.4-6/1 เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้องมีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน

ม.4-6/3 เขียนเรียงความ

ม.4-6/4 ผลงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่างๆ

ม.4-6/5 ประเมินงานเขียนของผู้อื่น แล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ม.4-6/6 เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามหลักการเขียนเชิงวิชาการ และใช้ข้อมูลสารสนเทศอ้างอิงอย่างถูกต้อง

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่างๆอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดช่วงชั้น

ท 3.1 ม.4-6/4 มีวิจารณ์งานในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู

ม.4-6/5 พูดในโอกาสต่างๆ พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าวใจ และเสนอแนวคิดใหม่ด้วยภาษาถูกต้องเหมาะสม

ม.4-6/6 มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ
ตัวชี้วัดช่วงชั้น

ท 4.1 ม.4-6/1 อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา

ม.4-6/2 ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์

ม.4-6/5 วิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น

ม.4-6/4 แต่งบทร้อยกรอง

ม.4-6/6 อธิบายและวิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

1.1 หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น

- จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีและวรรณกรรม
- การพิจารณารูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรม
- การพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดีและวรรณกรรม
- การวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

2. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

2.1 การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

3. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

3.1 การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม

- ด้านวรรณศิลป์
- ด้านสังคมและวัฒนธรรม

4. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4.1 การสังเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม

5. รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา

5.1 วรรณกรรมพื้นบ้านที่แสดงถึง

- ภาษาถิ่นวัฒนธรรม
- ภาษาถิ่น

6. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

6.1 บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

- บทอาขยานตามที่กำหนด
- บทร้อยกรองตามความสนใจ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง

สุวิทย์ มูลคำ, และคนอื่นๆ (2542, หน้า 51) การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนได้เป็นสองแบบ

1. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (interdisciplinary) เป็นการสร้างหัวเรื่อง (theme) ขึ้นมาแล้วนำเนื้อหาจากวิชาต่าง ๆ มาโยงสัมพันธ์กับหัวเรื่องนั้น ซึ่งบางครั้งก็อาจเรียกวิธีบูรณาการแบบนี้ได้ว่า สหวิทยาการแบบมีหัวข้อ (thematic interdisciplinary studies) หรือบูรณาการที่เน้นการนำไปใช้เป็นหลัก (application – first approach) การกำหนดหัวเรื่อง (theme) ได้แก่ การสร้างหัวเรื่องโดยมีหลักในการกำหนดหัวเรื่องดังนี้

- 1.1 เป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ และมีโอกาสได้เลือกเรียน
- 1.2 เป็นเรื่องที่สามารถโยงความสัมพันธ์ได้หลายวิชาหรือหลายกลุ่มประสบการณ์
- 1.3 เป็นเรื่องที่นักเรียนมีประสบการณ์เดิมอยู่แล้วและสอดคล้องกับชีวิตจริง และมีความหมายต่อผู้เรียน

1.4 เป็นเรื่องที่มีแหล่งความรู้ให้ผู้เรียนรู้ได้ศึกษาค้นคิดอย่างหลากหลาย และเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับท้องถิ่นกับความรู้ที่เป็นสากล

1.5 เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนและส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน การตั้งชื่อต้องทันสมัย และน่าสนใจยั่วให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากรเรียน

2. การบูรณาการแบบพหุวิทยาการ (multidisciplinary)

เป็นการนำเรื่องที่ตรงกันจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สอดแทรก (infusion) ไว้ในวิชาต่าง ๆ หรือบูรณาการเน้นเนื้อหาของวิชาเป็นแกนแล้วนำสิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเกิดไปสอดแทรกในวิชาแกนดังกล่าวซึ่งบางครั้งเราก็อาจจะเรียกวิธีบูรณาการแบบนี้ได้ว่า การบูรณา

การที่เน้นเนื้อหารายวิชาเป็นหลัก (discipline first approach) กรมวิชาการได้แบ่งการบูรณาการหลักสูตรและการสอนเป็น 4 แบบดังนี้

2.1 การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว

ครูสอนสามารถจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจริง หรือสาระที่กำหนดขึ้นมา เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อม น้ำ เป็นต้น ครูผู้สอนสามารถเชื่อมโยงสาระ และกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ เช่น การอ่าน การเขียน การคิด คำนวณ การคิดวิเคราะห์ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ไปแสวงหาความรู้ ความจริงจากหัวข้อเรื่องที่กำหนด

2.2 การบูรณาการแบบคู่ขนาน

มีครูผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป จัดการสอนโดยอาจยึดหัวข้อเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วบูรณาการเชื่อมโยงแบบคู่ขนาน เช่น ครูผู้สอนคนหนึ่งสอนวิทยาศาสตร์เรื่องแรง ครูผู้สอนอีกคนอาจสอนคณิตศาสตร์เรื่องการวัดระยะทาง โดยการวัดแรง คิดคำนวณในเรื่องแรง ในช่วงเวลาต่าง ๆ จัดการทำกราฟของแรงในระยะต่าง ๆ หรืออีกคนหนึ่งอาจให้ ผู้เรียนรู้ศิลปะเรื่องเทคนิค การวาดรูปที่มีแรง

2.3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ

การบูรณาการในลักษณะนี้หาเนื้อหาจากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงเพื่อจัดการเรียนรู้ซึ่งโดยทั่วไปผู้สอนมักจัดการเรียนการสอนแยกตามรายวิชา หรือกลุ่มวิชา แต่ในบางเรื่องครูผู้สอน จัดการเรียนการสอนร่วมกันในเรื่องเดียวกัน เช่น เรื่องวันสิ่งแวดล้อมของชาติ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้ภาษาคำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผู้สอนวิทยาศาสตร์จัดกิจกรรมค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผู้สอนสังคมศึกษาให้ผู้เรียนค้นคว้าหรือทำกิจกรรมชมรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และครูผู้สอนสุขศึกษาอาจจัดทำกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น

2.4 การบูรณาการแบบโครงการ

ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเป็นโครงการโดยผู้เรียนและครูผู้สอน ร่วมกันสร้างสรรค์โครงการขึ้น โดยใช้เวลาการเรียนต่อเนื่องกันในหลายชั่วโมงด้วยการนำเอาจำนวนชั่วโมงของวิชาต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนเคยสอนแยกกัน ในลักษณะของการสอนเป็นทีม ในกรณีที่ต้องการเน้นทักษะบางเรื่องเป็นพิเศษครูผู้สอนสามารถแยกการสอนได้ เช่น กิจกรรมเข้าค่ายดนตรี กิจกรรมเข้าค่ายภาษาอังกฤษ กิจกรรมเข้าค่ายศิลปะ เป็นต้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 มาตรา 23 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม ในแต่ละระดับการศึกษาและในมาตรา 24(4) ได้กำหนดไว้ว่า “การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม

ที่ดั่งงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2546, หน้า 13-14)

ศิริพร กรอบทอง (2547, หน้า 391) ได้กล่าวว่า เพลงลูกทุ่ง คือ เพลงไทยสากลที่มีลักษณะสัมพันธ์กับท้องถิ่น ซึ่งได้พัฒนาเกิดขึ้นในสังคมเมืองภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ลักษณะของเนื้อหาจะสะท้อนชีวิตผู้คนในสังคม สะท้อนปัญหาชีวิต ปัญหาสังคม การหยิบยกเอาวิถีชีวิตที่ทุกข์ยากของประชาชนมาพูดใบบดเพลงและการขับร้องที่มีลีลาน่าประทับใจด้วยการแต่งกายและน้ำเสียงที่ถ่ายทอดเข้ากับเนื้อเพลง ทำให้เพลงประเภทนี้เป็นที่นิยมของผู้คนอย่างกว้างขวาง เพลงลูกทุ่งซึ่งได้พัฒนารูปแบบขึ้นมาสัมพันธ์กับท้องถิ่นพื้นบ้านได้รับความนิยมและสนใจขึ้นเป็นลำดับ โดยค่อยๆ เข้ามาแทนที่สิ่งบันเทิงเดิมของคนในชนบท เนื่องจากสามารถเล่าเรื่องราวของชีวิตที่เกิดขึ้นจริงทั่วไป แฝงมุขชีวิต การทำมาหากินต่างๆ เหล่านี้ สามารถสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี

พรพันธุ์ เขมคุณาศัย, และคนอื่นๆ (2554, หน้า 4) กล่าวถึง การบูรณาการ ไว้ว่า การบูรณาการ หมายถึง การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน โดยอาศัยกระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ และการคิดระดับสูง 5 แบบ เป็นฐานความรู้ คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดบูรณาการ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นการบูรณาการ คือ การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการนำมาจัดการเรียนการสอนในสาระวิชา เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และตระหนัก รัก ห่วงแหน และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

พรพันธุ์ เขมคุณาศัย (2554, หน้า 77) กล่าวว่า การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนด้วยการฝึกปฏิบัติจริงในชุมชน เป็นการก้าวข้ามแนวคิดการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง ไปสู่แนวคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปลี่ยนการผูกขาดความรู้จากตำราหรือตัวครูในฐานแหล่งเรียนรู้หลักเพียงแหล่งเดียวสู่พื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลาย เปลี่ยนเครื่องมือและวิธีการใหม่ในการเปิดแหล่งความรู้และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการการเรียนรู้กับเรื่องราวชีวิต และวิถีความเป็นไปของท้องถิ่น สังคมในระดับภูมิภาค ระดับชาติหรือระดับนานาชาติ

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก โดยใช้รูปแบบวิธีสอนที่เหมาะสม อีกทั้งต้องคำนึงถึงแหล่งความรู้ สื่อ นวัตกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” จัดเป็นข้อมูลท้องถิ่นประเภทหนึ่งที่สามารถนำมาจัดเป็นองค์ประกอบหรือบูรณาการกับการเรียนการสอนได้

ฟราซี, และ รูดนิทสกี (Frazee, & Rudnitski, 1998, pp. 137-138) ได้ให้ความหมายของคำว่า “บูรณาการ” (Integration) ว่าหมายถึง การทำให้สมบูรณ์สมดุลในตัวเองจนนำไปใช้ประโยชน์ได้ และได้เสนอรูปแบบของการบูรณาการ 5 ลักษณะซึ่งเรียกว่า Five option for integration ไว้ดังนี้

1. Discipline Based เน้นเนื้อหาของแต่ละรายวิชา สอนแยกกัน
2. Parallel เป็นการสอน 2 วิชาในเนื้อหาพร้อมกัน (concurrent Event)
3. Multidisciplinary เป็นการสอนหลายวิชาแยกกัน แต่สอนในหัวเรื่อง (theme) เดียวกัน

เดียวกัน

4. Interdisciplinary เป็นการสอนหลายวิชาร่วมกันในหัวเรื่อง (theme) เดียวกัน
5. Integrated เป็นการรวมระหว่างการผสมผสานเนื้อหาหลายวิชากับกิจกรรม

การเรียนการสอน จากรูปแบบแนวคิดของจากฉบับนั้น ในข้อ 2- 4 เป็นการบูรณาการที่แสดงถึงการจัดเนื้อหาวิชาต่างๆ ในหลักสูตร แต่ถ้เป็นการบูรณาการในแง่ของการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติ จะเป็นการบูรณาการแบบ Integrated Learning ในข้อ 4.

จากแนวความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (integrated learning management) หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะและ เจตคติไปสร้างงาน แก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง ดังนั้น จึงสรุปความหมายของการบูรณาการเพลงลูกทุ่งได้ว่า หมายถึง การจัดการลักษณะการสอน และดำเนินการสอนโดยใช้เนื้อหาของบทเพลงที่สื่อและมีเนื้อหาสัมพันธ์กับท้องถิ่น สะท้อนชีวิตผู้คนในสังคมในแต่ละยุคสมัย แง่มุมชีวิตที่เกิดขึ้นจริงทั่วไป เพื่อศึกษาพัฒนาการของการดำเนินชีวิตด้านภาษาและวัฒนธรรม โดยเรียนรู้จากเพลงลูกทุ่ง ทั้งนี้เป็นการรวมระหว่างการผสมผสานเนื้อหาและกิจกรรมการเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติ

2. ลักษณะของการบูรณาการเพลงลูกทุ่ง

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545, หน้า 2) กล่าวถึงลักษณะของเพลงที่นำมาใช้ประกอบการสอน ดังนี้

1. เป็นทำนองเพลงลูกทุ่งที่นักเรียนสามารถฟังจนติดหู หรือร้องจนติดปาก
2. แต่งเป็นบทร้อยกรองกลองสุภาพ หรือกาพย์ยานี 11 แล้วนำมาใส่ทำนองเป็นเพลงไทยเดิมที่สนุก
3. มีเนื้อหาของเรื่องที่จะสอนสอดแทรกไว้ในเพลงทุกเพลง
4. เพลงที่ใช้ส่วนใหญ่มีเนื้อร้องสั้นๆ ไม่ยาวจนเกินไป
5. เน้นความไพเราะสนุกสนานเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนไม่ให้เคร่งเครียด
6. หลังจากร้องเพลงจบแล้ว จะมีการอภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาหรือปัญหาที่น่าสนใจจากเนื้อเพลง สรุปได้ว่า เพลงประกอบการสอนมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับบทเรียนหรือเกี่ยวกับการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน มีเนื้อร้องสั้นๆ เน้นความไพเราะ สนุกสนาน รวมทั้งนักเรียนได้มีโอกาสปรบมือ ทำจังหวะและแสดงท่าทางต่างๆ และถ้านำทำนองเพลงที่กำลังนิยมมาใช้ก็จะเป็นที่ชื่นชอบของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

3. เทคนิคการใช้เพลงประกอบการสอน

สุนันtha สุนทรประเสริฐ (2545, หน้า 2) กล่าวว่า การนำกิจกรรมเพลงที่มาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ กระทำได้หลายโอกาส คือ

1. การนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อจูงใจและหันเหความสนใจของนักเรียนให้มาสู่บทเรียนที่ครูกำลังจะสอน

2. การใช้เพลงดำเนินการสอน จะใช้เพลงเป็นตัวหลักสำคัญในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3. การใช้เพลงในการสรุปบทเรียน เพื่อทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนมาเป็นการย้ำเตือนอีกครั้งหนึ่ง

4. การใช้เพลงสำหรับฝึก ซึ่งเป็นการฝึกให้ออกเสียงหรือทำให้เกิดความแน่ใจอีกครั้งหนึ่ง

5. ใช้เพลงในการวัดผลและประเมินผล โดยการใช้เพลงเป็นส่วนประกอบในการวัดผล

สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ (2546, หน้า 25) ได้สรุปลักษณะของการบูรณาการ ไว้ดังนี้

1. การบูรณาการเชิงเนื้อหาสาระ เป็นการผสมผสานเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในลักษณะการหลอมรวมกัน โดยการตั้งเป็นหน่วย (unit) หรือหัวเรื่อง (theme)

2. การบูรณาการเชิงวิธีการ เป็นการผสมผสานวิธีการสอนแบบต่างๆ เข้าในการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธี การสนทนา การอภิปราย การใช้คำถาม การบรรยาย การค้นคว้าและการทำงานกลุ่ม การไปศึกษานอกห้องเรียน และการเสนอข้อมูลเป็นต้น

3. การบูรณาการความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ โดยออกแบบการเรียนรู้ให้มีทั้งการให้ความรู้และกระบวนการไปพร้อมๆ กัน เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการสร้างความคิดรวบยอดเป็นต้น

4. การบูรณาการความรู้ ความคิด กับคุณธรรม โดยเน้นทั้งพุทธิพิสัยและจิตพิสัยเป็น การเรียนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เป็น “ผู้มีความรู้คู่คุณธรรม”

5. การบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติ เน้นการปฏิบัติจริง ควบคู่ไปพร้อมๆ กับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6. การบูรณาการความรู้ในโรงเรียนกับชีวิตจริงของผู้เรียน พยายามให้เด็กได้เรียนรู้เนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าและความหมายในสิ่งที่เรียน

ทั้งนี้เมื่อนำความสัมพันธ์ของความหมายมาเชื่อมโยงเข้ากับการบูรณาการโดยใช้เพลง ลูกทุ่ง จึงจำกัดความหมายของลักษณะการบูรณาการเพลงลูกทุ่งได้ว่า เป็นการหลอมเนื้อหาสาระจากเนื้อเพลงลูกทุ่งแต่ละยุคสมัยเข้ากับการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม ทั้งด้านความรู้ความคิดกับคุณธรรม โดยการศึกษาจากบทเพลงจริงในแต่ละยุคสมัย จัดการดำเนินการเรียนรู้ให้มีเนื้อหา

สาระเชื่อมโยงกันโดยจัดเป็นหน่วยหรือ หัวเรื่อง ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียน เห็นคุณค่าและความหมายของสิ่งที่เรียน

4. การจัดหลักสูตรบูรณาการเพลงลูกทุ่ง

หลักสูตรแบบบูรณาการ (integrated curriculum) เป็นหลักสูตรที่นำเอาศาสตร์ สาขาวิชาต่างๆที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อประโยชน์สูงสุดในการจัด หลักสูตรและจัดการเรียน ทำให้เอกลักษณ์ของแต่ละรายวิชาหมดไป เกิดเป็นเอกลักษณ์ใหม่ของ หลักสูตรโดยรวม ทำให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้จริง การเรียนการสอนแบบบูรณาการ (integrated instruction) เน้นที่องค์รวมของเนื้อหามากกว่า องค์ความรู้ของแต่ละรายวิชาและเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญยิ่งกว่าการบอกเนื้อหาของ ครู

ปัจจุบันเราไม่อาจฝึกคนให้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะไม่ได้ จะต้องฝึกให้ผู้เรียนสามารถ บูรณาการสิ่งที่เรียนกับชีวิตในโลกกว้างได้ (Jacobs, 1989, pp. 3-4) นอกจากนี้ยังมีเหตุผล สนับสนุนการบูรณาการอย่างน้อยอีก 2 ประการคือ

1. ไม่มีหลักสูตรวิชาใดเพียงวิชาเดียวที่สำเร็จรูปและสามารถนำไปแก้ปัญหาทุกอย่าง ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง

2. วิชาการหรือแนวคิดต่างๆ ที่ใกล้เคียงกันหรือเกี่ยวข้องกันควรนำมาเชื่อมโยง กันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เนื่องจากวิถีชีวิตจริงของคนเรามีเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีความหมายสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ไม่ได้แยกออกจากกันเป็นเรื่อง ๆ ดังนี้

2.1 ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเรียนรู้อย่างมีความหมายเมื่อมีการบูรณาการเข้า กับชีวิตจริงโดยการเรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัวแล้วขยายกว้างไกลตัวออกไป

2.2 การขยายตัวของความรู้ในปัจจุบัน ขยายไปอย่างรวดเร็วมากมีเรื่องใหม่ๆ เพิ่มขึ้นมากมาย จึงจำเป็นที่จะต้องเลือกสาระที่สำคัญและจำเป็นให้ผู้เรียนในเวลาที่มีเท่าเดิม

2.3 ไม่มีหลักสูตรวิชาใดเพียงวิชาเดียวที่สำเร็จรูป และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหา ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้

2.4 เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกันหรือเกี่ยวข้องกันควรนำมาเชื่อมโยงกัน เพื่อให้ผู้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ลดความซ้ำซ้อนเชิงเนื้อหาวิชา ลดเวลา แบ่งเบาภาระของ ครูผู้สอน

2.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิดความสามารถและทักษะที่ หลากหลายประเภทของการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดการหลักสูตรบูรณาการเพลงลูกทุ่ง จึงเป็นการจัดการใน รูปแบบหนึ่งซึ่งนำเนื้อหาวิชาที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง เรียนรู้ได้จากสิ่งใกล้ตัวซึ่งก็คือเพลงลูกทุ่งที่ พบเห็นได้ในทุกยุคสมัย เปิดโอกาสในการใช้ความรู้ ความคิดความสามารถและทักษะตาม ความหลากหลายของการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน

5. การสร้างหลักสูตรบูรณาการเพลงลูกทุ่ง

แนวคิดการสร้างหลักสูตรบูรณาการ ออนสไตน์, และ ฮันคินส์ (Ornstein, & Hunkins, 2004, pp. 321- 325) ให้แนวคิดการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ (integrated curriculum) คือการจัดหลักสูตรเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ทุกประเภท เข้าด้วยกันในแผนการจัดหลักสูตรโดยเน้นการเชื่อมโยงประเด็นและหมวดหมู่จากเนื้อหาต่างๆ ทั้งหมด เข้าด้วยกันในแนวนอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มองเห็นภาพรวมของความรู้และได้เรียนรู้ความหมายที่ลึกซึ้งของสาระวิชาที่เรียน ซึ่งจะต้องมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบในแนวนอนในลักษณะเป็นหน่วยเดียวกันไม่แยกเป็นส่วนๆ และแต่ละรายวิชาต้องเชื่อมโยงเข้ากับวิชาอื่นๆ ในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์ ต่อกันและกัน

ดังนั้น สรุปว่า กิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรแบบบูรณาการจะเน้นที่แนวคิดของประเด็นในปรากฏการณ์จริง ซึ่งต้องนำความรู้จากเนื้อหาวิชาต่างๆ มาประสานเชื่อมโยงกันและกันในลักษณะใหม่ ซึ่งการนำเพลงลูกทุ่งมาบูรณาการเนื้อหาขึ้นใหม่ให้เหมาะกับการเรียน รายวิชาภาษาไทย เรื่องวัฒนธรรม และภาษาโดยใช้เพลงลูกทุ่งมาจัดการจัดเป็นหลักสูตรเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ทุกประเภทเข้าด้วยกันในแผนการจัดหลักสูตรโดยเน้นการเชื่อมโยงประเด็นและหมวดหมู่จากเนื้อหาต่างๆ ทั้งหมด

6. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง

ลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ว่าเป็นการเชื่อมโยงวิชาหรือศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งมีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากขึ้นได้แก่

1. บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ปัจจุบันเนื้อหาความรู้มีมากมายที่จะต้องเรียนรู้หากไม่ใช้วิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัยมาใช้จะทำให้เรียนรู้ไม่ทันตามเวลาที่กำหนดได้จึงต้องมีการนำวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ มาใช้ เช่น การสอนโดยวิธีการบอกเล่า ท่องจำจะทำให้ได้ปริมาณความรู้หรือเนื้อหาสาระไม่เพียงพอกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้จึงต้องเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่เหมาะสม

2. บูรณาการระหว่างพัฒนาความรู้และทางจิตใจ การเรียนรู้ที่ดีนั้นผู้เรียน ต้องมีความอยากรู้อยากเรียนด้วย ดังนั้นการให้ความสำคัญแก่เจตคติ ค่านิยม ความสนใจและสุนทรียภาพแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ก่อให้เกิดความซาบซึ้งก่อนลงมือศึกษาซึ่งเป็นการจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

3. บูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ การเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติได้นั้นถือเป็นการดีมากดังนั้นการให้ความสำคัญระหว่างองค์ความรู้ที่ศึกษากับการนำไปปฏิบัติจริงโดยนำความรู้ไปแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

4. บูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนรู้ในโรงเรียนและชีวิตประจำวัน การตระหนักถึงความสำคัญแห่งคุณภาพชีวิตเมื่อผ่านการเรียนรู้แล้วต้องมีความหมายและคุณค่าต่อชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริง

5. บูรณาการระหว่างวิชาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้เจตคติและการกระทำที่เหมาะสมกับความต้องการความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริงตอบสนองต่อคุณค่าในการดำรงชีวิตของผู้เรียน

6. ข้อดีข้อเสียของวิธีการสอนแบบบูรณาการ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2551, หน้า 2-3) ได้สรุปรูปแบบของการบูรณาการดังนี้ รูปแบบของการบูรณาการ (model of integration) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พบโดยทั่วไป มีอยู่ 4 แบบ

1. การบูรณาการแบบสอดแทรก (infusion)

การเรียนรู้แบบนี้ผู้สอนจะนำเนื้อหาของวิชาต่างๆ สอดแทรกในรายวิชาของตนเองเป็นการ วางแผนการสอนและทำการสอนโดยผู้สอนเพียงคนเดียว

1.1 ข้อดี

1) ผู้สอนคนเดียวบริหารจัดการทั้งเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ และเวลาที่ใช้โดยสะดวก

2) ไม่มีผลกระทบกับผู้สอนผู้อื่นและการจัดตารางสอน

1.2 ข้อจำกัด

- 1) ผู้สอนคนเดียวอาจไม่มีความชำนาญในเนื้อหาวิชาบางเรื่อง
- 2) เนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดอาจซ้ำซ้อนกับของวิชาอื่น
- 3) ผู้เรียนจะมีภาระงานมากเพราะทุกรายวิชาจะต้องมอบหมายงานให้

2. การบูรณาการแบบขนาน (parallel)

การเรียนรู้แบบนี้ผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปต่างคนต่างสอนวิชาของตนเองแต่จะวางแผนตัดสินใจร่วมกันว่าจะจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งสอนในหัวเรื่อง (theme) ความคิดรวบยอด (concept) และปัญหา (problem) เดียวกันในส่วนหนึ่ง

2.1 ข้อดี

- 1) ผู้สอนแต่ละคนยังคงบริหารทั้งเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ เวลาโดยสะดวก
- 2) ไม่มีผลกระทบกับผู้สอนผู้อื่นและการจัดตารางสอน
- 3) เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ลดการซ้ำซ้อนลง ช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกัน

2.2 ข้อจำกัด

- 1) ผู้สอนยังคงต้องรับภาระเนื้อหาวิชาที่ไม่ชำนาญ
- 2) ผู้เรียนยังมีภาระงานมากเพราะทุกรายวิชาจะต้องมอบหมายงานให้

3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (multidiscipline)

การเรียนรู้แบบนี้คล้ายกับแบบคู่ขนาน ผู้สอนตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ต่างคนต่างสอนวิชาของตนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองเป็นส่วนใหญ่มาวางแผนการสอนร่วมกันในการให้งานหรือโครงการที่มีหัวเรื่อง แนวคิดหรือความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน

3.1 ข้อดี

1) สนับสนุนการทำงานร่วมกันของทั้งผู้สอนและผู้เรียนลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรม

2) ผู้สอนทุกคนและผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน

3) ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้กับงานอาชีพจริง

3.2 ข้อจำกัด

1) มีผลกระทบต่อการจัดตารางสอนและการจัดแผนการเรียน

4. การบูรณาการแบบข้ามวิชา (transdisciplinary)

การเรียนรู้แบบนี้ผู้สอนในรายวิชาต่างๆ จะมาร่วมกันสอนเป็นคณะ ร่วมกันวางแผน กำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน

4.1 ข้อดี

1) สนับสนุนการทำงานร่วมกันของทั้งผู้สอนและผู้เรียน ลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรม

2) ผู้สอนทุกคนและผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน

3) ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้กับงานอาชีพจริง

4.2 ข้อจำกัด

1) มีผลกระทบต่อการจัดตารางสอนและการจัดแผนการเรียน

2) ผู้สอนต้องควบคุมการเรียนให้ทันตามกำหนด

การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

1. ความหมายของการสอนโดยใช้คู่มือครู

การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูเป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งที่นักวิชาการกล่าวถึงความหมายไว้ ดังนี้

ญาดา หอมเกสร (2552, หน้า 28) กล่าวถึงการสอนตามคู่มือครูไว้ว่า คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ดำเนินไปตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือครู ซึ่งเป็นเอกสารสำหรับช่วยครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนที่ลึกซึ้งและชัดเจนโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป

สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้คู่มือครู หมายถึงการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตรงตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ผ่านการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอน ขั้นสอน ขั้นสรุป

2. ลักษณะวิธีการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กรมวิชาการ (2543, หน้า 24) ได้นำเสนอลักษณะวิธีการสอนตามคู่มือครู ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการทบทวนความรู้เดิมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และตั้งผู้เรียนสู่เนื้อหาใหม่ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น เกม บทบาทสมมติ นิทาน เพลง เป็นต้น
2. ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย การเสนอเนื้อหาการเรียนให้กับผู้เรียน โดยให้นักเรียนใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การอธิบาย การสนทนาซักถาม ตอบปากเปล่าอภิปราย การทำแบบฝึกหัดการทำกิจกรรมตามใบงานหรือทำงานกลุ่มประกอบกับการใช้สื่อการสอนของจริง รูปภาพ ใบงาน หรือสัญลักษณ์ประกอบการเรียนการสอน
3. ขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการและสาระร่วมกัน
4. ขั้นวัดและประเมินผล เป็นการตรวจสอบเพื่อวินิจฉัยว่านักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้านักเรียนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ก็จะได้รับการสอนซ่อมเสริมก่อนเรียนเนื้อหาต่อไป โดยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม การตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัด และการตรวจแบบทดสอบ

อุ้นเรือน ดงสิงห์ (2552, หน้า 6) กล่าวถึงวิธีสอนแบบปกติ หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคู่มือครู ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นนำ เป็นการสร้างหรือกระตุ้นความสนใจหรือเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียน
- ขั้นสอน เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครูต้องใช้เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ

ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นที่มุ่งสรุปความคิดรวบยอดของเนื้อหา ประเมินความรู้ความเข้าใจ เพื่อตรวจสอบดูว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่

สรุปได้ว่าลักษณะวิธีการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้เตรียมการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะสอนจาก ตำรา แบบเรียนหรือหนังสือ อ้างอิงต่าง ๆ แล้วรวบรวมเรื่องราวทั้งหมดมาถ่ายทอดให้นักเรียน โดยการบรรยาย การบอกการใช้สื่อประกอบการสอน ซึ่งครูและนักเรียนจะร่วมกันอภิปราย ซักถาม ตลอดจนช่วยกันสรุปเนื้อเรื่องตลอดจนสิ่งที่ได้จากการเรียน

3. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

สุทธิพงษ์ สนสุวรรณ์ (2552, หน้า 46) ได้ศึกษาแนวการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 สรุปขั้นตอนการสอนโดยใช้คู่มือครูได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (warm-up) เป็นการทบทวนความรู้เดิม แจ้างจุดประสงค์การเรียนรู้และตั้งผู้เรียนสู่เนื้อหาใหม่

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน (present) การเสนอเนื้อหาให้ผู้เรียนด้วยวิธีต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึก (practice)

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (product) และการประเมินผล

สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้คู่มือครู เป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำแนวการสอนโดยใช้คู่มือครูของนักวิชาการและผู้วิจัยดังกล่าวมาปรับใช้โดยดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มี 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน คือ เป็นการทบทวนความรู้เดิม และการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนให้นักเรียนมีความพร้อม

2. ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน คือ การที่ครูสอนเนื้อหาให้นักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน

3. ขั้นสรุปและประเมินผล คือ การที่นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน

4. ข้อดีข้อเสียของการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กรมวิชาการ (2543, หน้า 25) ได้สรุปเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ไว้ดังนี้

1. ข้อดี

- 1.1 สอนได้รวดเร็ว เนื่องจากครูเป็นผู้บรรยาย
- 1.2 ใช้สอนได้ไม่จำกัดจำนวน
- 1.3 เหมาะสำหรับเนื้อหาที่ยากทำให้ง่ายขึ้น แก่การเข้าใจ
- 1.4 ส่งเสริมทักษะการย่อและการเขียน

2. ข้อเสีย

2.1 ไม่สามารถใช้ได้ในบางรายวิชาเนื่องจากลักษณะวิชาต้องการทักษะในเชิงปฏิบัติการ

2.2 การถ่ายทอดการเรียนรู้เป็นลักษณะการบรรยายทำให้เกิดความคิด และการเรียนรู้ได้น้อย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งเกิดจากนักเรียนได้รับประสบการณ์จากกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยครูต้องศึกษาแนวทางในการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ปราณี กองจินดา (2549, หน้า 42) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

กูด (Good, 1973, p. 6) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง การเข้าถึงความรู้สึกหรือพัฒนาการทักษะทางการเรียน ซึ่งโดยปกติพิจารณาจากคะแนนสอบ การฝึกอบรม หรือคะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้หรือทั้งสองอย่าง

จึงสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนทักษะทางภาษาที่ได้จากการวัดความสามารถจากการทำแบบวัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากจบการจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการ เพลงลูกทุ่ง และการเรียนการสอนตามคู่มือครู ผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดได้โดยการแสดงออกมาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนที่ผู้เรียนจะเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายประการด้วยกัน ดังที่ มีนักวิชาการได้ให้ความเห็นไว้ต่างๆ ดังนี้ ในปี ค.ศ. 1969 ฮาวิกเฮิร์ส และนูกาเทน (Harvighurst, & Neugarten, 1969, pp. 157) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนว่าประกอบด้วย ความสามารถที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ชีวิตและการอบรมในครอบครัว ประสิทธิภาพของโรงเรียน และความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและการมุ่งหวังในอนาคต ต่อมา บลูม (Bloom, 1976, p. 160) เสนอว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้แก่ตัวแปรสำคัญสามตัว คือ คุณสมบัติด้านความรู้ คุณลักษณะด้านจิตพิสัย และคุณภาพของการสอน ซึ่งประกอบด้วย การชี้แนะ การบอกจุดมุ่งหมายของการเรียน การสอน การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การให้ข้อมูลย้อนกลับถึงความบกพร่องหรือความเหมาะสม และการแก้ไขข้อบกพร่อง

จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นที่กล่าวมานี้อาจสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมีหลายองค์ประกอบด้วยกัน ที่สำคัญแบ่งออกได้เป็นสามกลุ่ม คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียนและปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน องค์ประกอบด้าน

คุณภาพการสอนและองค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพทางสมองของบุคคลว่า เรียนรู้แล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถในด้านใด มากน้อยเพียงใด เช่นมีพฤติกรรมด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมิน ค่ามากน้อยอยู่ระดับใด นั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย ในส่วนพฤติกรรมความรู้ที่ต้องการวัดนั้น ต้องจำแนกย่อยตามทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง ถ้าเป็นการวัดความรู้พุทธิพิสัย ตามทฤษฎีของ บลูม (Bloom, 1976, p. 21) จำแนกพฤติกรรมออกเป็น 6 ระดับคือ

1. ความรู้ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงการจำได้หรือระลึกได้
2. ความเข้าใจ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงว่า สามารถอธิบายได้ขยายความด้วยคำพูดของตนเองได้
3. การนำไปใช้ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงว่า สามารถแยกสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้อย่างมีความหมาย และเห็นความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ เหล่านั้นด้วย
4. การวิเคราะห์ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่สามารถแยกสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้อย่างมีความหมาย และเห็นความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ เหล่านั้นด้วย
5. การสังเคราะห์ ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการรวบรวมความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีระบบ เพื่อให้ได้แนวทางใหม่ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้
6. การประเมินค่า ได้แก่ พฤติกรรมความรู้ที่แสดงถึงความสามารถในการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือทางเลือกได้อย่างถูกต้อง

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทางการเรียน ครอบคลุมพฤติกรรมในการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามผลการวิเคราะห์แล้วจึงจัดทำแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้จริง

4. ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543, หน้า 96) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทำนองเดียวกันว่า แบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอกับให้นักเรียนปฏิบัติจริง

สมพร เชื้อพันธ์ (2547, หน้า 59) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงแบบทดสอบหรือชุดของข้อสอบที่ใช้วัดความสำเร็จหรือความสามารถในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนว่าผ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้เพียงใด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเภทที่ครูสร้างมีหลายแบบแต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

1. ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง (subjective or essay test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้และเขียนข้อคิดเห็นของแต่ละคน

2. ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด (true-false test) คือข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่ จริง-ไม่จริง เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น

3. ข้อสอบแบบเติมคำ (completion test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยค หรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

4. ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ (short answer test) เป็นข้อสอบที่คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้นๆเขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบ คำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (matching test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบชนิดหนึ่งโดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 คู่ แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่งจะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (multiple choice test) คำถามแบบเลือกตอบโดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (stem) กับตอนเลือก (choice) ในตอนเลือกนั้นจะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกหลง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้พิจารณาแล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่นๆและคำถามแบบเลือกตอบที่ดีนิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน

ดังนั้น ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นวิธีการวัดประเมินผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งมีการสร้างแบบทดสอบหลากหลายได้แก่ ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียงข้อสอบแบบกาถูกกาผิด ข้อสอบแบบเติมคำ ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ ข้อสอบแบบจับคู่ และข้อสอบแบบเลือกตอบ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบเนื่องจากเป็นแบบทดสอบที่สามารถวัดพฤติกรรมทั้ง 6 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์และด้านการประเมินค่า

จากความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ความสามารถทางการเรียนด้านเนื้อหา ด้านวิชาการและทักษะต่าง ๆ ของวิชาต่าง ๆ

5. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (Bloom, et al., 1971, p. 65) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบย่อยไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. วิเคราะห์หน่วยความรู้ (analysis of Learning Units) เนื้อหา จุดมุ่งหมายและธรรมชาติของบทเรียนนั้น ๆ

2. สร้างตารางเฉพาะของหน่วยการเรียนรู้ (specification for units)

3. ดำเนินการสร้างข้อสอบย่อยซึ่งควรมีลักษณะดังนี้

3.1 สร้างข้อสอบให้ครอบคลุมแต่ละพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในตารางเฉพาะอย่างน้อยพฤติกรรมละ 1 ข้อ

3.2 ข้อสอบต้องรวบรวมเนื้อหาทั้งหมดไม่ใช่ส่วนเฉพาะส่วนสำคัญเพื่อเป็นตัวแทนเท่านั้น

3.3 ข้อสอบควรมีความยากง่ายต่อเนื่องกัน ผู้ที่ทำข้อสอบส่วนที่ง่าย ๆ จะได้เกิดการเรียนรู้ที่ยากกว่าได้ถูกต้อง ไม่ใช่ทำถูกโดยบังเอิญหรือการเดา

3.4 ข้อสอบจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้าไม่เพียงแต่บอกว่าเขาทำส่วนใดไม่ได้ แต่ควรบอกสาเหตุที่เขาทำไม่ได้ด้วย

3.5 คะแนนต่อการสอบย่อยไม่มีผลต่อการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่จะเป็นเครื่องชี้ให้นักเรียนรู้ว่าเขากพร่องที่ไหน ควรแก้ไขอย่างไร เพื่อให้เกิดความรู้ในเนื้อหานั้นเป็นอย่างดี

กรอนลันด์ (Gronlund, 1981, p. 137) ได้เสนอหลักการสร้างและการใช้แบบทดสอบย่อยดังนี้

1. เป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ (criterion-referenced mastery tests) บางครั้งใช้แบบอิงกลุ่ม (norm-referenced tests)

2. เนื้อหาที่จะนำมาทดสอบ กำหนดขึ้นอย่างแน่นอนอาจเป็น 1 หน่วย 1 บท หรือ 1 หมวด ก็ได้

3. ความยากง่ายขึ้นอยู่กับเนื้อหาและควรเป็นข้อสอบที่ค่อนข้างง่าย

4. ใช้ทดสอบระหว่างการเรียนการสอนเพื่อช่วยชี้ข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสร้างแบบทดสอบย่อยจะต้องสร้างตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และต้องสร้างจากเนื้อหาทั้งหมด ความยากง่ายของข้อสอบขึ้นอยู่กับเนื้อหาแต่ละตอน ซึ่งคะแนนของการสอบจะไม่นำไปตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือการตัดสินได้-ตก

6. ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี

แบบทดสอบที่ดีมีคุณภาพย่อมทำให้ผลการวัดที่ได้มีความถูกต้อง แต่ถ้าแบบทดสอบมีคุณภาพไม่ดีย่อมทำให้ผลการวัดมีความผิดพลาด ดังนั้นในการวัดผลการศึกษาคูณภาพของเครื่องมือ ย่อมเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ ลักษณะของเครื่องมือวัดผลที่ดีมีหลายประการ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (validity) หมายถึง การวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้อย่างถูกต้อง
2. ความเชื่อมั่น (reliability) หมายถึง การวัดที่ให้ผลแน่นอน สม่ำเสมอ คงเส้นคงวา (consistency) เป็นที่มั่นใจหรือเชื่อถือในผลที่วัดได้จริง ถึงแม้จะมีการวัดซ้ำอีกผลที่ได้ก็ย่อมแน่นอน ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
3. ความเป็นปรนัย (objectivity) หมายถึง ความแจ่มชัดของคำถามที่ทำให้ผู้ตอบเข้าใจความหมายได้ถูกต้องตรงกัน ข้อคำถามที่มีความเป็นปรนัยต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ
 - 3.1 ข้อคำถามมีความชัดเจนว่าต้องการถามอะไร
 - 3.2 การตรวจให้คะแนนได้ตรงกันไม่ว่าจะให้ใครตรวจก็ตาม
 - 3.3 คะแนนที่ได้สามารถแปลความหมายได้ตรงกัน
 - 3.4 อำนาจจำแนก (discrimination) เป็นความสามารถในการแยกหรือจำแนกบุคคลที่มีคุณลักษณะหรือความสามารถแตกต่างกันออกจากกันได้
 - 3.5 ความยากพอเหมาะ (difficulty) เป็นคุณลักษณะของข้อสอบที่ไม่ยากเกินไปหรือง่ายเกินไป
 - 3.6 วัดอย่างลึกซึ้ง (searching) หมายความว่า ลักษณะของคำถามวัดได้ครอบคลุมพฤติกรรมที่ต้องการวัด และไม่เป็นคำถามที่วัดแต่เพียงความรู้ความจำอย่างเดียว
 - 3.7 ยุติธรรม (fair) เป็นลักษณะของคำถามที่ไม่ถามเพื่อเปิดโอกาสให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้เปรียบในการตอบมากกว่าคนในกลุ่มหนึ่งหรือบุคคลหนึ่ง
 - 3.8 มีความจำเพาะเจาะจง (definite) ไม่ถามหลายแง่หลายมุมในข้อเดียวกัน

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ต้องเป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย ถามลึก มีความยากง่ายพอเหมาะ มีค่าอำนาจจำแนก และมีความยุติธรรม

ความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทย

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือลบ ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ ความเชื่อ ซึ่งจะขอกล่าวถึง ความหมาย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525, หน้า 455) ได้ให้ความหมายว่า พอใจ หมายถึง สมใจ ชอบใจ เหมาะ และพึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2550, หน้า 140, 149) ได้อธิบายเรื่องความพึงพอใจของบุคคลไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นภาวะทางอารมณ์ ซึ่งเป็นผลจากการรับรู้ในผลงานของบุคคลบุคคลหนึ่ง หรือประสบการณ์ของบุคคลบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะแปรเปลี่ยนหรือเป็นพลวัตบุคคลจะมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับว่า ความต้องการของตนได้รับการตอบสนองมากน้อยเพียงใดด้วย

คอตเลอร์ (Kotler, 2000, p. 36) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลเมื่อได้รับความ สุขหรือความผิดหวังซึ่งเกิดจากการเปรียบเทียบการรับรู้กับความคาดหวังในผลลัพธ์ของสิ่งที่ต้องการถ้าการรับรู้ ต่อสิ่งที่ต้องการพอดีกับความคาดหวังลูกค้าจะเกิดความพึงพอใจความพึงพอใจของผู้บริภการนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับด้วยกัน คือ

1. ความพึงพอใจที่ตรงกับความคาดหวัง เป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการจะต้องจัดให้มีตามความคาดหวังของผู้รับบริการและระวังไม่ให้เกิดสิ่งที่ต่ำกว่าความคาดหวังนั้นได้ เพื่อให้ผู้รับบริการรู้สึกยินดีและมีความสุขในการมารับบริการนั้นๆ

2. ความพึงพอใจที่เกินความคาดหวัง เป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการมุ่งหวังที่จะสร้างให้มีเกินกว่าความคาดหวังของผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการมีความรู้สึกปลาบปลื้มใจหรือประทับใจในบริการที่ได้รับซึ่งเกินความคาดหวังที่ตั้งใจไว้

ความพึงพอใจคือ ความรู้สึกพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจก็จะเกิดความพอใจ ชอบใจ เกิดเป็นทัศนคติด้านบวกที่แสดงให้เห็นถึงสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบที่แสดงให้เห็นถึงสภาพความไม่พึงพอใจ ความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกของทัศนคติซึ่งไม่จำเป็นต้องแสดงหรืออธิบายเชิงเหตุผลเสมอไปก็ได้ ดังนั้น ความพึงพอใจจึงเป็นเพียงปฏิกิริยาด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่แสดงผลออกมาในลักษณะของผลลัพธ์สุดท้ายของขบวนการประเมินโดยบ่งบอกถึงทิศทางของผลประเมินว่าจะเป็นไปในลักษณะทิศทางบวก หรือทิศทางลบหรือไม่มีปฏิกิริยา คือ เฉยๆ ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นนั้นก็ไ้

จึงพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกว่าชอบหรือนักเรียนมีความรู้สึกพอใจต่อวิชาภาษาไทย เรื่อง ภาษาและวัฒนธรรม โดยวัดความพึงพอใจได้จากแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ลิเคอร์ท (Likert)

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

คอตเลอร์, และ อาร์มสตรอง (Kotler, & Armstrong, 2002, p. 185) ได้รายงานว่าการพฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (motive) หรือแรงขับเคลื่อน (drive) เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยา (biological) เกิดขึ้นจากสภาวะตึงเครียด เช่น ความหิวกระหายหรือความลำบากบางอย่าง เป็นความต้องการทางจิตวิทยา (psychological) เกิดจากความต้องการการยอมรับ (recognition) การยกย่อง (esteem) หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (belonging) ความต้องการส่วนใหญ่อาจไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำในช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดความตึงเครียด โดยทฤษฎีที่ได้รับความนิยมมากที่สุด มี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ และทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์

1. ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's Theory Motivation)

มาสโลว์ (Maslow) ค้นหาวิธีที่จะอธิบายว่าทำไมคนจึงถูกผลักดันโดยความต้องการบางอย่าง ณ เวลาหนึ่ง ทำไมคนหนึ่งจึงทุ่มเทเวลาและพลังงานอย่างมากเพื่อให้ได้มาซึ่งความปลอดภัยของตนเองแต่อีกคนหนึ่งกลับทำสิ่งเหล่านั้น เพื่อให้ได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น คำตอบของมาสโลว์ คือ ความต้องการของมนุษย์จะถูกเรียงตามลำดับจากสิ่งที่กดดันมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุดทฤษฎีของมาสโลว์ได้จัดลำดับความต้องการตามความสำคัญ คือ

1.1 ความต้องการทางกาย (physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน คือ อาหาร ที่พัก อากาศ ยารักษาโรค

1.2 ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการเพื่อความอยู่รอด เป็นความต้องการในด้านความปลอดภัยจากอันตราย

1.3 ความต้องการทางสังคม (social needs) เป็นการต้องการการยอมรับจากเพื่อน

1.4 ความต้องการการยกย่อง (esteem needs) เป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว ความนับถือและสถานะทางสังคม

1.5 ความต้องการให้ตนประสบความสำเร็จ (self – actualization needs) เป็นความต้องการ สูงสุดของแต่ละบุคคล ความต้องการทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ

บุคคลพยายามที่สร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกก่อนเมื่อความต้องการนั้นได้รับความพึงพอใจ ความต้องการนั้นก็จะหมดลงและเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพยายามสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดลำดับต่อไป ตัวอย่าง เช่น

คนที่อดอยาก (ความต้องการทางกาย) จะไม่สนใจต่องานศิลปะชั้นล่าสุด (ความต้องการสูงสุด) หรือไม่ต้องการยกย่องจากผู้อื่น หรือไม่ต้องการแม้แต่อากาศที่บริสุทธิ์ (ความปลอดภัย) แต่เมื่อความต้องการแต่ละขั้นได้รับความพึงพอใจแล้วก็就会有ความต้องการในขั้นลำดับต่อไป

2. ทฤษฎีแรงจูงใจของฟรอยด์

ฟรอยด์ (Freud) ตั้งสมมุติฐานว่าบุคคลมักไม่รู้ตัวมากนักว่าพลังทางจิตวิทยามีส่วนช่วยสร้างให้เกิดพฤติกรรม ฟรอยด์พบว่าบุคคลเพิ่มและควบคุมสิ่งเร้าหลายอย่าง สิ่งเร้าเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมอย่างสิ้นเชิง บุคคลจึงมีความฝัน พูดคำที่ไม่ตั้งใจพูด มีอารมณ์อยู่เหนือเหตุผลและมีพฤติกรรมหลอกหลอนหรือเกิดอาการวิตกกังวลอย่างมากขณะที่ ชรีณี เดชจินดา (2530, หน้า 15) ได้เสนอทฤษฎีการแสวงหาความพึงพอใจไว้ว่า บุคคลพอใจจะกระทำการใดๆ ที่ให้ความสุขและจะหลีกเลี่ยงไม่กระทำในสิ่งที่เขาจะได้รับความทุกข์หรือ ความยากลำบาก โดยอาจแบ่งประเภทความพอใจกรณีนี้ได้ 3 ประเภท คือ

1. ความพอใจด้านจิตวิทยา (psychological hedonism) เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่แสวงหาความสุขส่วนตัวหรือหลีกเลี่ยงจากความทุกข์ใดๆ

2. ความพอใจเกี่ยวกับตนเอง (egoistic hedonism) เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่แสวงหาความสุขส่วนตัว แต่ไม่จำเป็นว่าการแสวงหาความสุขต้องเป็นธรรมชาติของมนุษย์เสมอไป

3. ความพอใจเกี่ยวกับจริยธรรม (ethical hedonism) ธรรมชาติที่ถือว่ามนุษย์แสวงหาความสุขเพื่อผลประโยชน์ของมวลมนุษย์ หรือสังคม ที่ตนเป็นสมาชิกอยู่และเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์นี้ด้วย

แอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, 2002, p. 112) เห็นว่า ความต้องการของมนุษย์แยกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ความต้องการการอยู่รอด (existence needs) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านร่างกาย ซึ่งชีวิตจริงในองค์กร ได้แก่ ความต้องการค่าจ้างโบนัส และผลตอบแทน ตลอดจนสภาพเงื่อนไขการทำงานที่ดีและสัญญาการว่าจ้าง เหล่านี้ล้วนแต่เป็นเครื่องมือตอบสนองสิ่งจูงใจทั้งสิ้น

2. ความต้องการความสัมพันธ์ทางสังคม (relatedness needs) แรงจูงใจความพยายาม ผลการปฏิบัติแรงจูงใจได้รางวัลตอบแทนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่างๆ ที่มีอยู่ต่อกันระหว่างบุคคลในองค์กรและความสัมพันธ์เหล่านี้หมายถึงความต้องการทุกชนิดที่มีความสำคัญในเชิงมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งชีวิตจริงในองค์กร ได้แก่ ความต้องการเป็นผู้นำหรือมียศฐานะเป็นหัวหน้า ความต้องการที่จะเป็นผู้ตาม และความต้องการอยากมีสายสัมพันธ์ทางมิตรภาพกับใครๆ

3. ความต้องการก้าวหน้าและเติบโต (growth needs) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับเรื่องราวของการพัฒนาเปลี่ยนแปลงฐานะสภาพ และการเจริญเติบโตก้าวหน้าของคนทำงาน ซึ่งชีวิตจริงในองค์กร ประกอบด้วยความต้องการในการมีความรับผิดชอบเพิ่ม หรือความต้องการอยากทำกิจกรรมใหม่ๆ ที่มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถของตน และมีโอกาสเข้าไปสัมผัสกับงานใหม่ๆ ในหลายๆ ด้านได้มากขึ้น

โกเลมบิวสกี (Golembiewski, 2001, pp. 27-28) เชื่อว่า ปกติความต้องการที่มีอยู่ในตัวคนจะมีเพียง 2 ชนิด คือ ต้องการมีความสุขสบาย และต้องการปลอดภัยจากการเจ็บปวด แต่สำหรับความต้องการอื่นๆ จะเกิดขึ้นภายหลังอันเป็นผลจากการเรียนรู้ มนุษย์ทุกคนต่างก็ใช้ชีวิตชนวนขวายสิ่งต่างๆ คล้ายกัน จึงมีประสบการณ์เรียนรู้สิ่งต่างๆ คล้ายกัน แต่อาจมีระดับความต้องการมากน้อยต่างกัน ความต้องการที่มนุษย์มีคล้ายๆ กันมี 3 อย่าง ได้แก่

1. ความต้องการด้านความสำเร็จ (achievement) คนที่ซึ่งมีความต้องการประสบผลสำเร็จสูงโดยมากมักจะนิยมตั้งเป้าหมายงานไว้ค่อนข้างสูงคนเหล่านี้ชอบที่จะทำงานให้ได้ผลดีด้วยตนเองและมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานนั้นๆ สำเร็จผลให้ได้ด้วยฝีมือของตนเอง คนเหล่านี้จะมีบุคลิกลักษณะเด่น 3 ประการ คือ

1.1 ตั้งเป้าหมายงานยากและท้าทาย

1.2 ต้องการทราบถึงความเป็นไปของงานที่ก้าวหน้าไปแต่ละขั้นว่าเป็นไปตามที่ตั้งไว้เพียงใด และไม่ชอบการทำงานยาวนานเรื่อยเปื่อยโดยไม่รู้จักจบสิ้น โดยที่ไม่อาจเห็นชัดถึงคุณค่าหรือความสำเร็จของงานที่ทำ

1.3 ต้องการที่จะควบคุมผลการงานที่เกิดจากการที่ตนได้ทุ่มเทกำลังความพยายามไป และจะไม่ชอบอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้หนึ่งผู้ใด รวมทั้งการไม่ชอบทำงานประเภทที่เกี่ยวกับโชคหรือคาดผลไม่ได้

2. ความต้องการด้านอำนาจ (power) คือ ความต้องการมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น และจะมุ่งพยายามแสดงออกเพื่อมีอำนาจควบคุมเหนือต่อทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และในทางสังคม คนในกลุ่มนี้ ต่างพยายามมุ่งใช้วิธีสร้างอิทธิพลเหนือหรือพยายามหว่านล้อมให้เกิดการยอมรับนับถือจากฝ่ายอื่น และบ่อยครั้งต่างจะไฝหาตำแหน่งที่จะได้เป็นผู้นำของกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่ คนกลุ่มนี้จะรู้สึกมีแรงจูงใจสูงถ้าหากได้มีโอกาสให้เขาได้แสดงออกในทางที่จะเพิ่มบทบาทอำนาจได้เต็มที่ พวกเขานิยมและเชื่อในระบบอำนาจที่มีอยู่ในองค์กรเชื่อในคุณค่าของงานที่ทำพร้อมที่จะสละประโยชน์ส่วนตนให้กับองค์กร และเชื่อในความเป็นธรรมที่ไม่มีการลำเอียง

3. ความต้องการมีสายสัมพันธ์ (affiliation) คือ การให้น้ำหนักความสำคัญต่อมิตรจิตและความสัมพันธ์ระหว่างกันและหวังจะได้รับการมีน้ำใจตอบแทนจากคนอื่น ด้วยเหตุนี้คนที่มีความต้องการทางสายสัมพันธ์มาก คนกลุ่มนี้จึงมักแสดงออกโดยหวังหรืออยากที่จะได้รับการยอมรับจากผู้อื่นมากที่สุด โดยพยายามทาดนให้สอดคล้องกับเข้ากับความต้องการ และความอยากได้ของผู้อื่น และจะพยายามทาดนเป็นคนจริงใจและพยายามเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นให้

มาก คนประเภทนี้มุ่งพยายามและแสวงหาโอกาสที่จะสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การหวังจะรู้จักและมีโอกาสสื่อความกับผู้อื่น จึงเป็นสิ่งที่คนกลุ่มนี้แสวงหาตลอดเวลา ทฤษฎีนี้มีประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า มนุษย์จะมีความพอใจในการทำงาน ถ้าการทำงานนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ โดยแบ่ง ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ และตั้งสมมติฐานความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้ (Maslow, 1972, pp. 271-273)

3.1 มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการนี้จะมียู่อเสมอไม่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใด ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอื่นก็จะเข้ามาแทน ซึ่งจะเป็นเช่นนี้เรื่อยไปไม่มีที่สิ้นสุด

3.2 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม อีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3.3 ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับชั้น เมื่อความต้องการชั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการชั้นสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที Maslow แบ่งความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 เกี่ยวกับการดำเนิน เช่น ค่าจ้างด้านสวัสดิการ ชุดแต่งกาย จัดรถรับส่ง ให้คำรักษาพยาบาล ฯลฯ

ขั้นที่ 2 เกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคงในการทำงาน เช่น การทำสัญญาจ้าง ทาข้อตกลงกับสหภาพแรงงาน การประกันการว่างงาน การประกันสุขภาพ

ขั้นที่ 3 และ ขั้นที่ 4 เกี่ยวกับการสมาคมและการได้รับยกย่อง เช่น มีโอกาสให้ความเห็นต่อการบรรจุคนเข้าทำงานใหม่ มีอำนาจการตัดสินใจในบางส่วน การได้รับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ มีส่วนในการเป็นเจ้าขององค์การ ได้รับการยกย่องชมเชย หรือมอบหมายงานที่สำคัญ

ขั้นที่ 5 เกี่ยวกับการบรรลุความสำเร็จที่ตนเองต้องการ เช่น การเปิดโอกาสให้ทำงานตามที่ปรารถนา ทฤษฎีของ Maslow นี้ สามารถอธิบายถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานได้ กล่าวคือ ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในองค์การ จะมีความต้องการที่แตกต่างกันออกไปตามระดับองค์การและเงื่อนไขของเวลาที่เปลี่ยนไป พนักงานระดับปฏิบัติการและผู้บริหาร จะมีความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกันเพราะเนื่องจากระดับความต้องการของทั้งสองแตกต่างกัน

3. ประเภทของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงการประเมินค่า ซึ่งจะเห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจนี้เกี่ยวข้องกับสัมพันธกันทัศนคติอย่างแยกกันไม่ออก สำหรับแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้นค่อนข้างจะมีผู้ศึกษากันอย่างกว้างขวางในองค์ประกอบด้านต่างๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) เป็นลักษณะทางความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคล องค์ประกอบทางความรู้สึกนี้มี 2 ลักษณะ คือ ความรู้สึกทางบวก ได้แก่ ชอบ พอใจ เห็นใจ และความรู้สึกทางลบ ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่พอใจ เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านความคิด (cognitive component) คือ การที่สมองของบุคคลรับรู้และวินิจฉัยข้อมูลต่างๆที่ได้รับเกิดความรู้ความคิดเกี่ยวกับวัตถุบุคคลหรือสภาพขึ้น องค์ประกอบทางความคิดเกี่ยวข้องกับการพิจารณาที่มาของทัศนคติออกมาว่าถูกหรือผิดดีหรือไม่ดี

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavior component) เป็นความพร้อมที่จะกระทำหรือพร้อมที่จะตอบสนองต่อที่มาของทัศนคติ อัลเดอร์เฟอ (Alderfer) ได้ขยายทฤษฎีมาสโลว์ โดยพิจารณาถึงวิธีการที่บุคคลมีปฏิกิริยาเมื่อเขาสามารถและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตน โดยพัฒนาหลักความก้าวหน้าในความพึงพอใจ (satisfaction-progression principle) เพื่ออธิบายถึงวิธีการที่บุคคลมีความก้าวหน้ากับลำดับขั้นความต้องการเมื่อตอบสนองความต้องการในระดับต่ำกว่าได้และในทางตรงข้ามของการถดถอย-ความตึงเครียด (frustration – regression principle) เพื่ออธิบายว่าเมื่อบุคคลที่ยังมีความตึงเครียดในการพยายามที่จะตอบสนองในระดับต่ำกว่าทฤษฎี ERG ระบุว่าบุคคลสามารถเปลี่ยนไปในระดับสูงขึ้นและต่ำลงของระดับความต้องการขึ้นกับว่าเขาสามารถตอบสนองความต้องการในระดับต่ำลงหรือความต้องการในระดับสูงขึ้นได้หรือไม่

4. การวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อาษาไทย

จิรวรรณ ภักดีบุตร (2540, หน้า 183-184) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจไว้ว่า การวัดความพึงพอใจมักจะกระทำกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือประเด็นหนึ่งใน 2 ประเด็น คือ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน (job satisfaction) และ ความพึงพอใจต่อการให้บริการ (service satisfaction) ขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์การในลักษณะใดหรือมีจุดมุ่งหมายของการดำเนินงานประการใดก็ตาม ซึ่งได้รับความนิยมนำมาทำการศึกษา นั้น จะเกิดขึ้นได้หรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาถึง ลักษณะของการให้บริการขององค์กร ประกอบกับระดับความรู้สึกของผู้รับบริการในมิติต่างๆของแต่ละบุคคล ดังนั้นการวัดความพึงพอใจต่อการบริการอาจจะกระทำได้หลายวิธีต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์จากเอกสาร หนังสือ บทความ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ ที่ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ไว้แล้ว ผู้ที่ศึกษาต่อนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เหมือนและแตกต่างกัน ถ้าต้องการศึกษาใหม่จะใช้วิธีการศึกษาวิธีใดที่เหมาะสมและได้ผลการศึกษาที่เป็นจริงและน่าเชื่อถือได้

2. ศึกษาจากสถิติการใช้บริการสารสนเทศ โดยนำสถิติผู้ใช้บริการของห้องสมุดนั้น ๆ มาวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบความพึงพอใจหรือความต้องการ เพื่อจะได้จัดหาและวางแผนให้บริการสารสนเทศตามที่ใช้ต้องการ

3. การสังเกตผู้ใช้ โดยบรรณารักษ์ผู้ให้บริการอาจสังเกตอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่ผู้ใช้เข้ามาในสถาบันบริการสารสนเทศแห่งนั้น วิธีการนี้อาจให้ข้อมูลได้ไม่ชัดเจนและผู้ใช้อาจรู้สึกรำคาญที่ถูกสังเกตอยู่ตลอดเวลา

4. การสัมภาษณ์ผู้ใช้โดยตรง อาจแบ่งประเภทเป็นทางการและไม่เป็นทางการประเภทที่เป็นทางการ คือ การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามเป็นแนวซึ่งอาจสัมภาษณ์ผู้ใช้แบบตัวต่อตัวหรือแบบกลุ่มก็ได้ ประเภทที่ไม่เป็นทางการ คือการที่ผู้ให้บริการสนทนาพูดคุยซักถามกับผู้ใช้เพื่อถามถึงความต้องการ ความพึงพอใจ ปัญหาที่ประสบ และต้องการให้มีการปรับปรุง

5. การสำรวจและวิจัยตามหลักวิชาการ โดยใช้แบบสอบถามเป็นแนวทางหรืออาจผสมผสานกับรูปแบบและวิธีการข้างต้น ในการศึกษาการใช้และความพึงพอใจของผู้ใช้นั้นควรมีการวางแผนการสำรวจ ตลอดจนการออกแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และสามารถวิเคราะห์นำเอาผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ได้

มณฑาทิพย์ พูลนาผล (2548, หน้า 27) ได้นำเสนอเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจไว้ว่าสามารถกระทำได้หลายวิธีต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยการขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่ต้องการวัด แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนด

2. การสัมภาษณ์ ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่จะจูงใจให้ผู้ตอบคำถามตอบตามข้อเท็จจริง

3. การสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมทั้งก่อนการรับบริการ ขณะรับบริการและหลังการรับบริการ การวัดโดยวิธีนี้จะต้องกระทำอย่างจริงจังและมีแบบแผนที่แน่นอนจะเห็นได้ว่าการวัดความพึงพอใจต่อการให้บริการนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความสะดวก เหมาะสม ตลอดจนจุดมุ่งหมายของการวัดด้วย จึงจะส่งผลให้การวัดนั้นมีประสิทธิภาพ และน่าเชื่อถือได้ และมีวิธีวัดความพึงพอใจดังนี้

3.1 แบบสอบถามคำบรรยายลักษณะของงาน (Job Description Index: JDI) สมิท (Smith) เคนดอล (Kendall) และฮูลิน (Hulin) เป็นผู้คิดค้นและสร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1969 เป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมด้านต่างๆ คือ ความพึงพอใจในตัวเอง ผู้บังคับบัญชา การจ่ายเงิน แต่ละด้านประกอบไปด้วย คำถาม 9 ถึง 18 ข้อ แบบสอบถามนี้จะถูกนำไปใช้วัดความพึงพอใจในการทำงานของหลายองค์การหลายประเภทที่มีพนักงานทุกระดับการศึกษาและทุกระดับรายได้ แบบสอบถามคำบรรยายลักษณะของงานนี้ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการประมาณสิบถึงสิบห้านาที และวิธีการวัดแบบนี้มีประโยชน์หลายๆ ด้าน อย่างเช่น 1) ง่ายต่อพนักงานในการทำความเข้าใจ 2) มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนต่องาน และ 3) มีการนำไปใช้อย่างกว้างขวางจนสามารถนำผลมาเปรียบเทียบกันได้

3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจมินเนโซตา (Minnesota Satiation Questionnaire : MSQ) ถูกสร้างขึ้นโดย ไวท์ (Weise) อิงแลนด์ (England) และโลฟควิสต์ (Lofquist) ในปี พ.ศ. 1976 ซึ่งเป็นแบบสอบถามคล้ายกับ แบบสอบถามคำบรรยายลักษณะของงานคือ วัดความพึงพอใจในงานในหลายๆ ด้าน ประมาณ 20 ด้าน และแต่ละด้านประกอบด้วย ข้อความ 5 ข้อความ โดยผู้ตอบจะประเมินค่า 5 ช่วงคะแนน จากสูงสุด (5) คือ ความพอใจอย่างมาก จนถึงคะแนนต่ำสุด (1)

ไม่พอใจอย่างมาก แบบสอบถามความพึงพอใจมีโนเซตจะประกอบด้วยสิ่งที่ต้องวัดในด้านต่างๆ ดังนี้

-ความสามารถ, ความสำเร็จ, กิจกรรม, ความก้าวหน้า, อำนาจหน้าที่, นโยบายบริษัท, ผลตอบแทน, เพื่อนร่วมงาน, ความคิดสร้างสรรค์, ความเป็นอิสระ, ขวัญ, การยกย่อง, ความรับผิดชอบ, ความมั่นคง, ฐานะทางสังคม, มนุษยสัมพันธ์

3.3 แบบสอบถามวัดความแตกต่างความหมาย (semantic differential scale) วิธีนี้คิดขึ้นโดย ออสกู๊ด (Osgood) เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบประเมินความพึงพอใจที่มีอยู่ต่องานที่ทำอยู่ว่าในระดับใด โดยแยกเป็น 7 ระดับ

3.4 แบบมาตรวัดสีหน้า (face scale) เป็นแบบวัดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นการวัด จากลักษณะของหน้าตา โดยดูลักษณะใบหน้าของคน ซึ่งบุคคลที่สร้างแบบสอบถามนี้คือคูนิน (Kunin) แบบวัดดังกล่าวประกอบไปด้วยภาพใบหน้า ที่แสดงถึงความรู้สึกต่างๆ ออกมาแตกต่างกัน โดยผู้ที่ตอบแบบสอบถามนี้เพียงเลือกรูปใบหน้าแบบใดแบบหนึ่งที่ตนเองรู้สึกเกี่ยวกับการทำงาน

สรุปได้ว่าวิธีการวัดความพึงพอใจของผู้ใช้บริการทำได้หลายวิธี ซึ่งประกอบไปด้วยวิธีต่างๆ ดังนี้ การศึกษาค้นคว้าจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สถิติการให้บริการ การสอบถามสัมภาษณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นพนิต รอดศิริ (2550, บทคัดย่อ) เรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้เพลงแหล่ของพร ภิรมย์เป็นสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศาลเจ้า (ห้าวหนูกุลวิทยา) สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการฝึกทักษะการเขียน สรุปความโดยใช้เพลงแหล่ของพร ภิรมย์เป็นสื่อ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนชุดที่ 5 สูงสุด คือ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 21.98 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.81 ชุดที่ 2 มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 18.98 ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 3.62 ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 20.49 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 การพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้เพลงแหล่ของ พร ภิรมย์ เป็นสื่อโดยการหา ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 จากแบบฝึกทักษะการเรียนรู้ สรุปความเพลงแหล่ของ พร ภิรมย์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.37/81.29 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ เพลงแหล่ของพร ภิรมย์เป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความ มีผลสัมฤทธิ์จากการเขียน สรุปความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้เพลงแหล่ของ พร ภิรมย์ เป็นสื่อ ในภาพรวมค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.23 และประเด็นข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.36 ส่วนประเด็นข้อคำถาม

ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รูปแบบของกิจกรรมมีหลากหลาย ฝึกกระบวนการคิดการทำงานเป็นทีม สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.02 เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการบูรณาการเพลงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้

หนึ่งฤทัย รอดพัน (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านคำที่มีสระประสมของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า คะแนนความสามารถในการอ่านคำที่มีสระประสมของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านเพิ่มขึ้น โดยมีคะแนนความสามารถในการอ่านคำก่อนการทดลอง 0 คะแนน คิดเป็น 0 เปอร์เซนต์ หลังจาได้รับจัดการการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบมีคะแนนความสามารถในการอ่านเป็น 28 คะแนน คิดเป็นคะแนนเพิ่มขึ้น 70 %

ชรินทร์ อินทสุวรรณ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประจวบ วงศ์ โดยศึกษาจากผลงานเพลง จำนวน 100 เพลงงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร ประกอบด้วยการศึกษาวรรณกรรม เพลงลูกทุ่งของประจวบ วงศ์วิชา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แยกแยะข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำมาเรียบเรียงนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ผล การศึกษาสรุปได้ว่าภาพสะท้อนด้านครอบครัวมีการห่วงใยเอื้ออาทรต่อกันของคนในครอบครัว สมาชิกมีภรรยาหลายคนทำให้มีปัญหาการเงิน ภาพสะท้อนด้านการศึกษา พบว่านิยมให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ พบว่ามีการประกอบอาชีพ เช่น ทำสวนยาง สวนกาแฟ ประมง เป็นต้น และเศรษฐกิจกล่าวถึงภาวะความยากจน และผลกระทบของเศรษฐกิจระดับโลกภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง พบว่ามีความคาดหวังของสังคมต่อนักการเมือง และภาพลักษณ์ ของนักการเมืองที่เป็นแบบอย่างที่ดี ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและศาสนา พบว่ามีความเชื่อไม่น้อยกว่า 14 เรื่อง เช่น พระบรมธาตุเมืองนครศรีธรรมราช ฤกษ์ยาม กฎแห่งกรรม เป็นต้น ศรัทธาต่อบุคคลในพระพุทธศาสนา เช่น ท่านพุทธทาสภิกขุ เป็นต้น ภาพสะท้อนด้านประเพณี พบว่ามีประเพณีส่วนบุคคล ประเพณีส่วนรวม ภาพสะท้อนด้านภาษาถิ่นได้พบว่าใช้ภาษาถิ่นได้มีจำนวนไม่น้อยกว่า 100 คำซึ่งบางคำปรากฏในเพลงหลายเพลง ภาพสะท้อนด้านศิลปะการแสดง พบว่ามีหนังตะลุง และมโนราห์ ภาพสะท้อนด้านอื่นๆ พบว่ามีด้านพืช ผัก ผลไม้อาหารพื้นบ้าน สิ่งแวดล้อม สถานที่ท่องเที่ยว ภัยจากธรรมชาติ

วิไลพร ทองหล่อ (2552, บทคัดย่อ) เพลงลูกทุ่ง : ภาพสะท้อนชีวิตชาวอีสานกลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพสะท้อนชีวิตคนอีสานที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ คนอีสานที่ต้องเข้ามาขายแรงงานในเมือง เพื่อหาโอกาสในการมีงานทำที่ดีกว่าที่เป็นอยู่เดิม แต่ต้องเผชิญกับปัญหาการใช้ชีวิตในสังคมเมืองอย่างไรบ้าง เช่น ค่าแรงต่ำ งานหนัก การถูกเอารัดเอาเปรียบ การดูหมิ่นคนอีสาน เป็นต้น และการแสดงออกถึงอารมณ์ร่วมของคนฟังที่มีต่อเพลงลูกทุ่งก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้ภาพสะท้อนชีวิตชาวอีสานที่ปรากฏนั้นมีความหมายมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดหลัก 3 แนวคิด คือ แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมเพลง แนวคิดวัฒนธรรมและบุคลิกภาพ แนวคิดวัฒนธรรมนิยม ซึ่งทั้ง 3 แนวคิดนี้มีมุมมองในการอธิบายที่แตกต่างกัน กล่าวคือ แนวคิดวรรณกรรมเพลงจะมุ่งศึกษาเพลงลูกทุ่งในลักษณะที่เป็นวรรณกรรมของมวลชนหรือผู้คนในสังคมว่าสะท้อนให้เห็นภาพของอะไรในสังคม แนวคิดวัฒนธรรมและบุคลิกภาพ มุ่งอธิบายถึงตัวบุคคลกับการสร้างสรรค์ผลงานเพลงลูกทุ่งทั้งนักร้องและนักประพันธ์ว่าวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นมานั้นจะย้อนกลับมาหล่อหลอมบุคลิกภาพของตนเอง เพลงลูกทุ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาจึงสะท้อนภาพของคนอีสาน เพราะเพลงลูกทุ่งมีลักษณะที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนอีสาน ทำให้คนอีสานได้ย้อนกลับมามองตัวเองอีกครั้งหนึ่งหรือเพลงลูกทุ่งสื่อถึงชีวิตของชาวอีสานและชีวิตของชาวอีสานก็ถูกถ่ายทอดลงในบทเพลง แนวคิดวัฒนธรรมนิยม มองว่าวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งเป็นสื่อกลางในการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมอีสาน ทำให้วัฒนธรรมอีสานยังคงถูกถ่ายทอดและผลิตซ้ำอยู่ในสังคมผ่านเพลงลูกทุ่งนั่นเอง

มาริส กาสุวรรณ์, และมณฑา จาญพจน์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมเพลงภาษาอังกฤษต่อการเรียนรู้และความคงทนของคำศัพท์และทักษะการพูด พบว่านักเรียนมีคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สำหรับความคงทนด้านคำศัพท์ที่มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างจากคะแนนหลังเรียน แต่มีผลคะแนนคงทนในด้านทักษะการพูดเพิ่มขึ้นจากคะแนนหลังเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคล่องแคล่วและความสามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจได้ พฤติกรรมการเรียนด้วยกิจกรรมเพลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงอาจสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลง ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้และความคงทนด้านคำศัพท์และทักษะการพูดได้

เกศราพร พรหมนิมิตกุล (2555, หน้า 83) ได้ศึกษาความงามของภาษาในเพลงลูกทุ่ง : กรณีศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ตลูกทุ่งมหานคร โดยศึกษาจากเพลงฮิตติดชาร์ตลูกทุ่งมหานคร ประจำเดือนมีนาคม 2553 ผลการศึกษาพบว่าการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งมีการใช้คำแบบเรียบง่าย สื่อความหมายชัดเจน ตรงไปตรงมา โดยมีทั้งการใช้คำภาษาถิ่น การใช้คำบ่งสถานที่ การใช้คำให้เกิดอารมณ์ การใช้คำสัมผัส การใช้คำซ้ำ การใช้คำซ้อน การใช้คำภาษาต่างประเทศ และการใช้คำตัด คำสแลง นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพพจน์ที่ช่วยสร้างสุนทรียภาพความงามและจินตภาพให้แก่ผู้ฟัง โดยมีการใช้ภาพพจน์ 7 ประเภท คือ อุปมา สัญลักษณ์ บุคคลวัต ปฏิทรรศน์ อติพจน์ สัทพจน์ และปฏิพจน์ ในด้านการใช้สำนวนมีทั้งสำนวนเก่าที่ใช้ต่อเนื่องมานานและมีสำนวนใหม่ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์ให้สอดคล้องกับบริบท และในด้านโวหารพบว่านิยมใช้โวหาร 3 ประเภท คือ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร และอุปมาโวหาร

2. งานวิจัยต่างประเทศ

คันทิงแฮม (Cunningham, 2001, abstract) ได้ทดลองให้นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยริตเคียว (Rikkyo) กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น สร้างแบบฝึกหัดโดยใช้เพลงเป็นสื่อ เริ่มแรกให้นักเรียนลองทำแบบฝึกหัดที่ตนสร้างมาก่อน หลังจากนั้นจึงได้อธิบายวิธีการสร้างแบบฝึกหัด

ดังกล่าว แล้วให้นักศึกษาเลือกเพลงและสร้างแบบฝึกหัดที่ใช้เพลงขึ้นมาด้วยตนเอง จากนั้นก็ให้นักศึกษานำแบบฝึกหัดของตนมาสอนในชั้นเรียนที่ละคนทุกอาทิตย์ ด้วยวิธีดังกล่าวนอกจากจะช่วยให้นักเรียนในชั้นได้รับสิ่งที่เหมือนกับ คันทันนิ่งแฮม (Cunningham) ได้สอนในชั่วโมงแรกทุกประการแล้ว นักศึกษาทุกคนยังได้มีส่วนร่วมในการคิดหาเพลงที่เหมาะสมกับการเรียน ตัดสินใจในการคิดตั้งคำถามเกี่ยวกับเพลง และเข้าใจเนื้อหาและความหมายของเพลงอีกด้วย วิธีการนี้ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนการสอนในชั้นเรียน เนื่องจากได้ฟังเพลงที่มีเนื้อหาใหม่ๆ อยู่เสมอ น้อยครั้งมากที่นักศึกษบางคนนำแบบฝึกหัดเพลงที่ไม่เหมาะสม

สันตะลา (Santala, 2003, p. 365) ได้ศึกษาเชิงตีความเกี่ยวกับลักษณะของครูดนตรีเพศชาย ระดับมัธยมศึกษา ในรัฐออนแทรีโอ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 4 คน เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับครูตัวอย่างที่พบในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า การผูกมัดเกี่ยวกับเวลาทำให้ครูทุ่มเทการสอนดนตรีมากยิ่งขึ้นเกิดความผูกพันด้านสัมพันธภาพ และความรักในดนตรี มีค่าสหสัมพันธ์กับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาเรียนการสอนในชั้นเรียนมา เช่น เพลง heavy metal songs แต่นักศึกษาส่วนใหญ่แล้วสามารถสร้างแบบฝึกหัดเพลงที่ดี ที่สร้างสรรค์และใช้ได้อย่างเกิดผลดีในชั้นเรียน

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่งสามารถใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากรูปแบบของการใช้เพลงลูกทุ่ง ซึ่งมีความเรียบง่ายของภาษา และมีลักษณะเป็นภาษาพูดที่สื่อความหมายแบบตรงไปตรงมา ทำให้ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนการสอนในชั้นเรียน เนื่องจากได้ฟังเพลงที่มีเนื้อหาใหม่ๆ อยู่เสมอสามารถเรียนรู้วิธีการจำผ่านสื่อเพลงได้อย่างดี เพลงไทยลูกทุ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไทยซึ่งเนื้อหาที่ใช้ในบทเพลง ลูกทุ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและบางครั้งผู้แต่งเพลงอาจนำเหตุการณ์สำคัญๆ แสดงประสบการณ์ร่วมทั้งด้านความคิดและอารมณ์ของผู้คน ทำให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ จึงเป็นส่วนช่วยในการเสริมสร้างการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านภาษาและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพลงลูกทุ่ง เรื่องภาษาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนต่อไป